

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора

ВІКТОРОВОЇ Лесі Вікторівни

на дисертаційне дослідження **СЛАБЕЦЬКОГО Олександра Миколайовича**
“Формування професійної компетентності безпеки майбутніх менеджерів у
закладах вищої освіти”,

на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок з планами відповідних галузей науки

Дисертаційне дослідження Слабецького О. М. присвячено виключно актуальній темі – обґрунтуванні теоретико-методичних аспектів розроблення моделі формування професійної компетентності безпеки майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти.

Актуалізація теорії та методики професійної підготовки майбутніх менеджерів полягає в необхідності здійснення наукових розвідок для вирішення методологічної проблематики, пов'язаної із наявністю суперечностей між змістом освітнього процесу підготовки менеджерів з управління у сфері безпеки та запитом на таких фахівців з урахуванням екологічних, міграційних, безпекових та економічних викликів. Дослідження виконано відповідно до теми Зведеного плану НДР сфери освіти, науки та інноватики “Теоретичні та методичні основи формування системи післядипломної освіти на засадах сталого розвитку” (ДР № 0117U004914), “Обґрунтування методичних та практичних засад розробки і впровадження системи екологічного управління вищими навчальними закладами” (ДР № 0115U003405) та Головного управління розвідки Міністерства оборони України в межах НДР «Формування, підготовка та виконання резерву агентурної розвідки в сучасних умовах» (ДР № 0118U000020), шифр «Говерла».

Тема дисертаційної роботи затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 6 від 29 жовтня 2015 року).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації підтверджується результатами дослідження, проведеного дисертантом, і загалом не викликає сумніву. Експериментальна база дослідження охоплює шість закладів вищої освіти різних регіонів України (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Національна академія

державного управління при Президенті України, Бердянський державний педагогічний університет, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, ДЗВО «Університет менеджменту освіти») й достатню кількість респондентів (267 осіб).

Понятійне поле дослідження в цілому продумане й представлено коректно, що зумовило можливість оптимального визначення стратегії наукового пошуку, а також її ефективної реалізації. Для вирішення поставлених завдань було застосовано комплекс методів дослідження: теоретичні – аналіз системи безпеки ЗВО у стратегемах імплементації, поліфакторний аналіз наукового тезаурусу здобутків академічної спадщини, причинно-наслідковий аналіз прогностики для встановлення семантики відкритого та закритого доступу до підготовки високопрофесійних кадрів, системний аналіз якості освітньої політики ЗВО та конфліктологічно-політичний у сфері освіти, науки й інноватики, аналіз бенчмаркінг у організації підготовки управлінців вищих категорій естемблішменту; параметральної метрики методологічних оцінок – дослідження операцій, багатокритеріального вибору, екстраполяції, формально-логічного аналізу нормативно-правових баз, сінектики та когнітивного картування в сфері управління безпекою (педагогічні розвідки організаційно-управлінських процедур системного адміністрування інституційною та суспільною безпекою зі змістовим, науково-методичним, інформаційно-технологічним наповненням за режимами вільного і втаємниченого доступу); методи експертного оцінювання релевантності та визнання навчальних здобутків – нестандартизовані, персонального опитування, аналітичні та творчі групові за рубрикацією швидкістю перетворення, компетентністю респондентів, ступенем формалізації, способом комунікації, процедурою організації; методи експертного сторітеллінгу – передачі експертних знань оприлюднених доповідей уповноважених щодо координаційно-субординаційної комунікації суспільно-політичної, біогеосферної та акмеоафалії надавачів, здобувачів, стейкхолдерів освітнього процесу у ЗВО на засадах політики якості й безпеки; методи прогностики та моделювання (аналогій, імітації, футуризму, неімовірного сприйняття дійсності) стану та розвитку систем професійної підготовки у соціальному вимірі правового захисту учасників освітнього процесу; статистичної обробки даних для достовірної доведеності педагогічного дослідження.

Грунтовно вивчено джерельну базу, яке здійснив здобувач, дали змогу достатньо переконливо висвітлити проблематику дослідження.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність у цілому

Структура презентованої роботи є логічною, відповідає обраному напрямку наукового пошуку, дозволяє не лише простежити послідовність розв'язання поставлених завдань, але й засвідчує виважений підхід автора до окресленої

проблеми. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел. Логіка та послідовність викладу тексту роботи відповідає вирішенню поставлених завдань дослідження.

Зміст автореферату відображає зміст дисертації та досить повно висвітлює суттєві її аспекти, основні положення та висновки. Структура, зміст, результати дослідження, основні висновки, викладені в авторефераті, відповідають і відображають основні положення дисертації.

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність дисертаційної роботи, висвітлено її зв'язок з науковими програмами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, визначено особистий внесок здобувача наукового ступеня в опублікованих працях, наведено відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження, публікації, окреслено структуру та обсяг дисертації.

У **першому розділі «Методологічне обґрунтування педагогічної проблеми діпло-підготовки майбутніх фахівців з професійною компетентністю безпеки у менеджерів»** висвітлено результати проведеного здобувачем проблемно-аксіологічного аналізу тезаурусу професійної діпло-підготовки майбутніх менеджерів за сферами суспільної діяльності на теоретичних і методичних засадах системного аналізу, сінектики, менеджеризму у правовій, психолого-педагогічній та управлінській літературі для обґрунтування аспектів педагогічної інноватики.

Акцентовано увагу на розгляді семантики державного регулювання національною безпекою, визначенні системоутворюючих функцій державного управління національною безпекою (цілеорієнтовані, організаційно-управлінські, субординаційно-координаційні, контрольні-наглядові, планувальні та технічно-регулюючі впливи суб'єктів управління безпекою), які спрямовані на реалізацію національних інтересів.

Особливої уваги заслуговують висвітлені у праці ризики системного характеру організації освітнього процесу у ЗВО, які порушують межі витривалості системи професійної підготовки майбутніх менеджерів та дискредитують право учасників процесу на соціальний захист з правовими гарантіями здобуття освіти, вільного обрання напряму наукового пошуку, професійного розвитку та пролонгованої зайнятості, зокрема: свободу спілкування та академічних комунікацій для самоосвіти та самоменеджменту, свободу волевиявлення власної думки та обґрунтованих умозаклучень, свободу вироблення і прийняття управлінсько-адміністративних рішень – інституційного, громадсько-локального, галузевого, екосистемного характеру здійснення

управлінського впливу; особисту свободу самоідентифікації, національної самовизначеності, обрання кола міжособистих та професійних взаємин гармонізації соціально-побутової, навчально-науково-пізнавальної сфери публічного управління; свободу громадянської участі у самоврядуванні та абдикації у сфері освіти, науки й інноватики.

У другому розділі **«Науково-методичне забезпечення формування професійної компетентності безпеки майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти»** автор спрямував свої дослідження на встановлення та розкриття цільової семантики державного регулювання національної безпеки, яка орієнтована на необхідність задоволення суспільно-політичного замовлення – на майбутніх менеджерів з професійною компетентністю безпеки у змістовому наповненні проблемно-інтегрованого модуля «Управління безпекою соціокультурних форм організації освітнього процесу ЗВО». Розроблено та апробовано комплекс науково-методичного забезпечення формування професійної компетентності безпеки у майбутніх менеджерів у ЗВО.

У третьому розділі **«Обґрунтування, розроблення та експериментальна перевірка моделі формування професійної компетентності безпеки майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти»** розроблено, обґрунтовано й експериментально перевірено модель формування професійної компетентності безпеки майбутніх менеджерів у ЗВО.

Семантичний контент моделі формування професійної компетентності безпеки у майбутніх менеджерів у ЗВО розкрито у відповідних підходах, принципах і функціях, зокрема набули подальшого використання підходи до прийняття управлінських рішень, аналізу роботи керівників, загально- та конкретно-наукові підходи; принципи державного управління, Чандлера, інформаційно-аналітичної діяльності, організації виконавчої влади та діяльності керівників, наукового пізнання, планування та прийняття управлінських рішень, раціональної організації та структури управління, суспільного управління та управління якістю тощо.

Методичний контент розробленої моделі реалізовується здобувачем через засоби, методи та синхронізовані форми, передусім, засоби забезпечення освітнього процесу професійної підготовки (графічно-демонстраційні, інформаційні); технологічні (веб-моделювання, інформаційно-комунікативні технології, мультимедійні, дистанційні, гео-інформаційні, інформаційно-аналітичні, моніторингові, івент-діагностики тощо); методологічні та техніко-регулятивні (навчально-науково-методичні, метрологічні, стандартизації); комплекс методів забезпечення навчально-науково-пізнавальної та практично-стажувальної діяльності – за джерелом інформації академічного потенціалу ЗВО.

Результативний контент достатньо повно обґрунтований у відібраних критеріях – акмеологічно-мотиваційний, аксіологічно-когнітивний, дивергентний, рівнях – достатній, середній рівноважний, високий збалансований з програмованим результатом – сформованість професійної компетентності безпеки у менеджерів. Визначені автором організаційно-педагогічні умови охоплюють категорії: безпека організації освітнього процесу у ЗВО, стратегії педагогічної інноватики та безпеки національного суверенітету України за галузями.

У ході педагогічного експерименту перевірено припущення, що професійна компетентність безпеки у майбутніх менеджерів зростатиме за рахунок удосконалення комплексу науково-методичного забезпечення та впровадження запропонованої моделі за галуззю знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 073 Менеджмент освітнього ступеня «Бакалавр» у визначених організаційно-педагогічних умовах.

Висновки до розділів та загальні висновки є обґрунтованими, логічно пов'язані з процесом поступового розв'язання завдань та реалізації мети дослідження. Таким чином, аналізуючи дисертаційне дослідження Слабецького О. М. відзначимо, що в цілому воно характеризується логічністю викладу матеріалу. Матеріали дисертаційного дослідження належним чином структуровані, що відображено у змісті роботи.

Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційного дослідження

Відносно новизни результатів проведеного дослідження варто констатувати, що здобувачем здійснено обґрунтування теоретичних та методичних засад проблемного аксіологічного аналізу потенціалу наукових шкіл менеджеризму, що сприяли удосконаленню системи формування професійної підготовки майбутніх менеджерів. Автором вперше розроблено та обґрунтовано модель формування професійної компетентності безпеки майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти; означено структуру їх професійної компетентності, визначено критерії, показники та схарактеризовано рівні її сформованості у межах визначених організаційно-педагогічних умов. Разом з цим, наукову цінність має конкретизація класифікаційних ознак семантики формування професійної компетентності безпеки менеджерів на основі методів аналогій, екстраполяцій та імітацій полікритеріального вибору в системному управлінні ЗВО, а також виявлені ризики системного характеру організації освітнього процесу у ЗВО. У роботі Слабецького О. М. набули подальшого розвитку методологічні положення змістового наповнення та науково-методичного забезпечення діпло-підготовки майбутніх менеджерів з професійними компетентностями безпеки у ЗВО.

Достовірність результатів забезпечено всебічною апробацією здобутків у науково-дослідницьких заходах різного рівня (міжнародні та всеукраїнські

конференції).

Основні положення та результати дослідження впроваджено та підтверджено довідками у освітній процес роботи Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (акт впровадження від 21 жовтня 2020 року № 07-10/317), Бердянського державного педагогічного університету (довідка від 22 жовтня 2020 року № 57-8/434), Національного університету біоресурсів і природокористування (довідка від 02 листопада 2020 року № 01/10-481), Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (довідка від 07 квітня 2020 року № 93-3/567), ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Навчально-науковий інститут менеджменту та психології (довідка від 21 жовтня 2020 року № 20-05/587), Національної академії державного управління при Президенті України (довідка від 15 жовтня 2020 року № 05-7-13).

У цілому робота Слабецького Олександра Миколайовича характеризується достатнім рівнем теоретичного узагальнення, самостійністю наукового пошуку. Достовірність отриманих результатів забезпечена ґрунтовним аналізом значного обсягу інформаційних джерел, доцільно вибраними й використаними методами дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що: впроваджено модель формування професійної компетентностями безпеки у майбутніх менеджерів у ЗВО; сформовано навчально-методичне забезпечення змістового наповнення проблемно-інтегрованого модуля «Управління безпекою соціокультурних форм організації освітнього процесу ЗВО», а саме акмеологічною, соціальною, екологічною, економічною, академічною, воєнною, кібер-безпекою, політичною стратегією національної безпеки держави; розроблено навчально-методичне забезпечення для галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент. Матеріали дослідження можуть бути практично корисними для широкого спектра спеціальностей професійної підготовки майбутніх фахівців для сфери управління безпекою у ЗВО.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях

Основні теоретичні та практичні результати здійсненого дослідження відображено у 11 публікаціях (чотири одноосібних), з них три колективні монографії; 4 статті у наукових фахових виданнях України у галузі педагогіки; одна стаття у зарубіжному науковому періодичному виданні; три публікації у збірниках матеріалів конференцій.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації

Структурна побудова, зміст, результати роботи, загальні висновки, що викладені у авторефераті, у повному обсязі відповідають та відображають основні положення дисертації.

Позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне зазначити наступні дискусійні положення та побажання:

1. У розділі 1 «Методологічне обґрунтування педагогічної проблеми підготовки майбутніх фахівців з професійною компетентністю безпеки у менеджерів" та в авторефераті, висвітлюючи актуальність дослідження, схарактеризовано основні стратегії безпеки в Україні, хоча не конкретизовано, які з них чинні, варто було б додатково роз'яснити їх юрисдикційну дієвість.

2. У розділі 2 «Науково-методичне забезпечення формування професійної компетентності безпеки майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти» обґрунтовано, розроблено та розкрито навчально-методичне забезпечення змістового наповнення проблемно-інтегрованого модуля «Управління безпекою соціокультурних форм організації освітнього процесу ЗВО», що фактично є частиною методик організації освітнього процесу професійної підготовки менеджерів та навчання спеціальних дисциплін за профілем педагогічного дослідження. У зв'язку із зазначеним, доцільно уточнити, до якої з методик дослідник прихильний, адже спеціальність 13.00.04 і теорія, і методика професійної освіти.

3. Детальне обґрунтування проблемно-інтегрованого модуля «Управління безпекою соціокультурних форм організації освітнього процесу ЗВО» та ґрунтовне розкриття семантики безпеки та управління нею представлені дисертантом, проте не сформульовано дефініцію «управління безпекою ЗВО».

4. Здобувачем у дисертації не зацентровано етіологію ретроспективи управління безпекою в цілому.

Висловлені зауваження та побажання спрямовані на вдосконалення дисертаційної роботи і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

Загальні висновки і оцінка дисертації

З огляду на актуальність дослідження, зміст і цінність отриманих результатів, важливість і новизну теоретичних й практичних висновків, дисертаційна робота Слабецького Олександра Миколайовича на тему «Формування професійної компетентності безпеки майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти» є оригінальним, актуальним, самостійно виконаним, структурно цілісним і завершеним дослідженням, що ґрунтується на аналізі достатньої кількості сучасних наукових праць, як зарубіжних, так і вітчизняних авторів.

Дослідження відповідає паспорту спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (пп. 9, 11, 12, 13),

затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року (зі змінами), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент :

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов
Воєнно-дипломатичної академії
імені Євгенія Березняка

Л.В. ВІКТОРОВА

Підпис Віторової Л.В. засвідчую.

Тимчасово виконуючий обов'язки
начальника відділу персоналу та документального забезпечення
Воєнно-дипломатичної академії
імені Євгенія Березняка

О.О. ОНОФРІЙЧУК